

# Kommunedirektørens orientering om oppfølging av forvaltningsrevisjon om melding om avvik og varsling

---

**Behandles i utvalg**

Kontrollutvalget i Rana kommune

**Møtedato**

05.02.2026

**Saknr**

01/26

**Saksbehandler** Kent Røstad

**Arkivkode** FE-217

TI-&58

**Arkivsaknr** 24/391 - 25

---

**Forslag til vedtak**

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

**Vedlegg**

Orientering fra kommunedirektøren om oppfølging av forvaltningsrevisjon om melding om avvik og varsling

**Saksopplysninger**

Kontrollutvalget bestilte i møte den 31. mai 2025, sak 27/24, forvaltningsrevisjon med tema "System for å melde og følge opp avvik, inkludert varsling". Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om Rana kommune har etablert et hensiktsmessig system for å melde og følge opp avvik. I tillegg har revisjonen undersøkt om kommunen har etablert et hensiktsmessig system for varsling av kritikkverdige forhold.

Forvaltningsrevisjonsrapporten ble behandlet i kommunestyremøte 16. september 2025 i sak 71/2025. Det ble fattet følgende vedtak:

1. *Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjon om melding og oppfølging av avvik og varsling til orientering.*
2. *Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:*
  - a. *iverksette tiltak for å bedre ytringskulturen i kommunen slik at ledere og ansatte i enda større grad melder om avvik og varsler om kritikkverdige forhold.*
  - b. *sikre systematisk opplæring av ansatte i melding av avvik.*
  - c. *sikre dokumentasjon av kommunens oppfølging av registrerte avvik for å sikre at hensiktsmessige tiltak blir iverksatt.*
  - d. *sikre tydelige beskrivelser knyttet til oppfølging av avvik i kommunens rutine (for eksempel frister for oppfølging, krav til oppfølging mm.)*
  - e. *sikre tilstrekkelig opplæringstiltak for ledere knyttet til oppfølging og håndtering av avvik.*
  - f. *vurdere om det bør gjennomføres mer systematiske analyser av årsakene til avvik i alle sektorer og sikre tilstrekkelig involvering av ansatte og AMU.*
  - g. *sørge for at kommunen har tilstrekkelig oversikt over varslingssaker etter arbeidsmiljøloven kap. § 2 A for å sikre at de håndteres i samsvar med regelverket.*
  - h. *vurdere om det er behov for å spesifisere kommunens varslingsrutiner på utvalgte punkter i samsvar med arbeidstilsynets anbefalinger*
  - i. *sikre tilstrekkelig med opplæring av ledere i håndtering av varslingssaker hvor informasjon om lederstøtte og veiledning i håndtering inngår.*
  - j. *sikre tilstrekkelig oppfølging av varslere for å unngå at de opplever negative konsekvenser av å varsle og at de får tilstrekkelig informasjon om oppfølging av sakene.*
3. *Kommunestyret ber kommunedirektøren gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget innen den 31.12.2025 om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp.*

Kommunedirektøren har i sin skriftlige orientering anført at revisors funn er fulgt opp slik:

- Iverksette tiltak for å bedre ytringskultur i kommunen slik at ledere og ansatte i enda større grad melder om avvik og kritikkverdige forhold
  - Arbeidet med arbeidsmiljø og ytringskultur gjøres systematisk gjennom klare rutiner, opplæring og tydelig kommunikasjon, med fokus på felles verdier og holdninger hos ledere og ansatte.
  - Det er satt inn krav om at alle ledere skal gjennomgå varslingsrutine, rutine for kvalitetsmelding, mediareglement og etiske retningslinjer med sine ansatte.
  - Tiltak er iverksatt og avvik lukket. Følges opp som del av ordinær virksomhetsstyring
- Sikre systematisk opplæring av ansatte i melding av avvik.
  - Ledere må gjennomgå rutiner og bruk av system for å melde avvik med sine ansatte. Dette følges opp via kommunens rapportering og IK-system. Det er etablert e- læring for ansatte i bruk av kvalitetsmeldingen
  - For å sikre implementering, systematikk og oppfølging er det etablert kvalitetsnettverk med representanter fra alle sektorer som jobber løpende med utvikling, oppfølging og tilrettelegging av opplæring i bruk av moduler i kvalitetssystemet.
  - Tiltak er iverksatt og avvik lukket. Følges opp som del av ordinær virksomhetsstyring
- Sikre dokumentasjon av kommunens oppfølging av registrerte avvik for å sikre at hensiktsmessige tiltak blir iverksatt
  - Krav til dokumentasjon, oppfølging og iverksetting av tiltak ivaretas gjennom moduler og oppbygging i kommunens kvalitetssystem EQS
  - Vurdering av kvalitetssystem vurderes årlig ved ledelsens gjennomgang på sektor- og kommunedirektørnivå. Status rapporteres i kommunens årsberetning under emnet internkontroll
  - Tiltak er iverksatt og avvik lukket. Følges opp kontinuerlig som del ordinær virksomhetsstyring og internkontroll.
- Sikre tydelige beskrivelser knyttet til oppfølging av avvik i kommunens rutine ( for eksempel frister for oppfølging, krav til oppfølging mm.)
  - Sist revidert 03.12.25. Rutinen fastsetter hvordan avvik skal følges opp.
  - Tiltak er iverksatt og avvik lukket. Rutinene vurderes årlig ved revisjon (systemvarsel) og oppdateres der det vurderes som hensiktsmessig med fokus på klart språk
- Sikre tilstrekkelig opplæringstiltak for ledere for oppfølging av og håndtering av avvik
  - Det er etablert systematisk opplæring for ledere og innarbeidet i århjul for opplæring. I 2025 er det gjennomført tre sesjoner rettet mot ledere og andre som har behov for veiledning eller støtte i konkrete oppgaver i EQS
  - Tiltak er iverksatt og avvik lukket
- Vurdere om det bør gjennomføres mer systematiske analyser av årsakene til avvik i alle sektorer og sikre tilstrekkelig involvering av ansatte og AMU
  - Involvering skjer i henhold til avtaleverk og etablerte rutiner. Årsaker til avvik vurderes løpende som del av kommunens avvikshåndtering, og at involvering av ansatte og AMU ivaretas i tilstrekkelig grad.
  - Vurdert. Avviket er lukket
- Sørge for at kommunen har tilstrekkelig oversikt over varslingssaker etter arbeidsmiljølovens kap.§ 2 A for å sikre at de håndteres i samsvar med regelverket
  - Varslingssaker registreres og håndteres i tråd med etablert varslingsrutine. Krav om registrering og arkivering i kommunens sak/ arkivsystem sikrer at krav til dokumentasjon ivaretas.
  - Kommunen har økt fokus og sikret opplæring i saksgang ved varslings.
  - Avvik lukket.
- Vurdere om det er behov for å spesifisere kommunens varslingsrutiner på utvalgte punkter i samsvar med arbeidstilsynets anbefalinger

- Varslingsrutinen revideres årlig.
- I 2025 ble det vurdert som hensiktsmessig å få etablert rutine for varsling mot folkevalgte. Det vises til kommunestyrets sak 69/2025.
- Avvik lukket. Følges opp ved årlig internkontroll.
- Sikre tilstrekkelig med opplæring i håndtering av varslingssaker hvor informasjon om lederstøtte og veiledning i håndtering inngår.
  - Iverksatt. Lederstøtte gis blant annet gjennom HR og kommuneadvokat.
  - Opplæring i varsling for ledere ble gjennomført første kvartal 2025, og er etablert som fast opplæringstiltak i årshjul.
  - Avvik lukket.
- Sikre tilstrekkelig oppfølging av varslere og at de får tilstrekkelig informasjon om oppfølging av sakene
  - Kommunens varslingsrutiner ivaretar hensyn til både varsler og påvarslede med krav til saksgang, herunder informasjon og oppfølging av sak mv.
  - I tillegg til intern støtte gjennom leder og verneombudsordning har kommunen avtale med bedriftshelsetjeneste som kan bistå i samtale med berørte. Kommunen har intensivert opplæring og støtte til ledere for å sikre etterlevelse av retningslinjer for varsling.
  - Iverksatt, krav lukket.

### **Vurdering**

Kontrollutvalgets sekretariat vurderer at kommunen har gjort en god jobb med å følge opp revisors anbefalinger. Kontrollutvalget må vurdere om saken kan anses som avsluttet og fulgt opp av kommunedirektøren, eller om det ønskes en oppdatert orientering på et senere tidspunkt. Saken legges derfor fram uten forslag til vedtak.